

?Kafka torna a somiar

L'Humanisme de l'època renaixentista i la prolongació de la Il·lustració van assentar dos conceptes fonamentals per a la cultura occidental: l'antropocentrisme i el sentit crític. L'individu al centre, lliure, però proclamant la necessària fraternitat i la igualtat. De l'antropocentrisme va sorgir la idea absurda que la humanitat està per sobre de la natura, i que això ens atorgava el dret d'espoliar el món. És un concepte miop, però d'una rellevància tal que ens ha portat al límit, encara corregible, de la supervivència. De l'esperit crític va sorgir la capacitat d'adonar-nos de la nostra ignorància i l'oportunitat de poder millorar.

Si bé la idea que el món gira entorn de la humanitat va triomfar, estic convençut que l'esperit crític no només no va arrelar en la societat, sinó que n'ha estat sistemàticament eradicat. Especialment al segle XXI. Mireu els sistemes educatius: formem i no eduquem. Modelem ments i no estimulem la creixença d'individus. Potser una societat d'individus amb criteri propi deixaria de ser una societat? En tot cas no seria dominable i mesella com la d'ara. Pensant això, m'imaginava que si Kafka tornés a escriure *La transformació*, el seu Gregor Samsa es despertaria adonant-se que no només ell s'ha convertit en un insecte. Tot el món és ara com ell. Un món gregari, dominat per unes reines invisibles. La seva sensació no seria d'estranyesa, sinó d'absurdat: tothom s'ha convertit en un ens (amb un tint de consciència individual) dins d'un eixam de vuit mil milions d'humans-insecte. Aleshores, Kafka potser faria una lectura paral·lela de la covid i pensaria: com és que la gent, fins i tot la que cobra per pensar, no protesta pel radical canvi de paradigma que ens imposen subtilment, on les grans corporacions esdevenen més poderoses que mai, on les classes mitjanes desapareixen, on ens estem convertint en un ramat davant del més gran *simulacre* de la història? Hi ha toc de queda quan no hi ha guerra. Confinaments, restriccions, amb justificacions sanitàries que obvien que la gent continua morint de morts sobtades, de càncers, de gripes, d'accidents i de suïcidis. Perquè només hi ha d'haver una cosa a la ment de tots els Gregor Samsa: li han dit covid, i ha vingut per vacunar-nos de l'esperit crític i per aprimar un valor dèbil com és el de la llibertat.

Il·lustració: Erques Torres.